

කේවල ස්වාමී ව්‍යාපාරයක මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම.

හිමිකම් තනි පුද්ගලයෙක් සතුවන ව්‍යාපාර කේවල ස්වාමී ව්‍යාපාරයක් ලෙස හඳුන්වන අතර එවැනි ව්‍යාපාරයක් ගිණුම්කාලවිච්ඡේදයක් අවසානයේ දී මූල්‍ය ප්‍රකාශන ලෙස පහත වාර්තාවන් පිළියෙල කරනු ලබයි.

01. වෙළෙඳ හා ලාභ'ලාභ ගිණුම (ආදායම් ප්‍රකාශනය)

02. මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය

01. වෙළෙඳ හා ලාභ'ලාභ ගිණුම

ව්‍යාපාරයක් විසින් යම් නිශ්චිත ගිණුම් කාලවිච්ඡේදයක් සඳහා උපයන ලද ශුද්ධ ලාභය ගණනය කිරීම සඳහා වෙළෙඳ හා ලාභ'ලාභ ගිණුම පිළියෙල කරනු ලබයි. මෙහි දී ලාභය ප්‍රධාන කොටස් දෙකකින් යුක්තව ගණනය කරනු ලබන අතර එය දළ ලාභය සහ ශුද්ධ ලාභය ලෙස හඳුන්වයි.

දළ ලාභය ගණනය කිරීම සඳහා වෙළෙඳ ගිණුමක් ශුද්ධ ලාභය ගණනය කිරීම සඳහා ලාභ'ලාභ ගිණුමක් පිළියෙල කරයි. බොහෝවිට මෙම ගිණුම් දෙකම එක් තනි ගිණුමක් ලෙස පිළියෙල කරන අතර එවිට එය වෙළෙඳ හා ලාභ'ලාභ ගිණුම ලෙස හඳුන්වයි.

• වෙළෙඳ ගිණුම

ව්‍යාපාරයක් විසින් කිසියම් නිශ්චිත ගිණුම්කාලවිච්ඡේදයක් තුළ උපයන ලද දළ ලාභය ගණනය කිරීම සඳහා වෙළෙඳ ගිණුම පිළියෙල කරනු ලබයි. දළ ලාභය යනු වෙළෙඳ ව්‍යාපාරයක් විසින් විකිණීමේ පරමාර්ථයෙන් මිලට ගත් භාණ්ඩ විකුණා ලබන ලාභයයි. මෙම දළ ලාභය පහත පරිදි ගණනය කරනු ලබයි

දළ ලාභය = ශුද්ධ විකුණුම් ආදායම - විකුණුම් පිරිවැය

ශුද්ධ විකුණුම් ආදායම = විකුණුම් ආදායම - ආපසු එවුම්

විකුණුම් පිරිවැය

විකුණුම් පිරිවැය යනු විකුණන ලද භාණ්ඩ අත්පත් කර ගැනීම සඳහා වැය වූ වියදමයි. එය ගණනය කරන ආකාරය පහත දක්වේ.

අරම්භක තොගය		XXX
+ ගැනුම් ආපසු යැවුම්	XXX (XXX) XXX	
+ සෘජු වියදම්		
ගෙන ඒමේ කුලී	XXX	
තිරු ගාස්තු	XXX	
බැමේ හා පැටවීමේ ගාස්තු	XXX	
ගුදම් ගාස්තු	XXX	XXX
		XXX
- තොග හානි භාණ්ඩ පරිත්‍යාග භාණ්ඩ ගැනිලි	XXX XXX XXX	(XXX)
		XXX
- අවසන් තොගය විකුණුම් පිරිවැය		(XXX)
		XXX

වෙළෙඳ ගිණුමක් පිළියෙල කරන ආකාරය.

වෙළෙඳ ගිණුම පිළියෙල කරනු ලබන්නේ පියවීමේ සටහන් සහ ගැලපිලි සටහන් භාවිතා කිරීමෙනි. මෙහිදී ලෙජරයේ පහත දැක්වෙන ගිණුම් පියවා වෙළෙඳ ගිණුමට මාරු කළ යුතුයි.

01. ආරම්භක තොග ගිණුමේ ශේෂය

වෙළෙඳ ගිණුම	හර	XX
ආරම්භක තොග ගිණුම	බැර	XX

02. ගැනුම් ගිණුමේ ශේෂය

වෙළෙඳ ගිණුම	හර	XX	
ගැනුම් ගිණුම	බැර		XX

03. ආපසු යැවුම් ගිණුමේ ශේෂය

ආපසු යැවුම් ගිණුම	හර	XX	
වෙළෙඳ ගිණුම	බැර		XX

- මෙහිදී ආපසු යැවුම් ගිණුමේ ශේෂය වෙළෙඳ ගිණුමට බැර කරනවා වෙනුවට හර පැත්තෙන් අඩු කරනු ලබයි.

04. සෘජු වියදම් ගිණුම් ශේෂයන්

වෙළෙඳ ගිණුම	හර	XX	
සෘජු වියදම් ගිණුම	බැර		XX

05. විකුණුම් ගිණුමේ ශේෂය

විකුණුම් ගිණුම	හර	XX	
වෙළෙඳ ගිණුම	බැර		XX

06. ආපසු එවුම් ගිණුමේ ශේෂය

වෙළෙඳ ගිණුම	හර	XX	
ආපසු එවුම් ගිණුම	බැර		XX

- ආපසු එවුම් ගිණුමේ ශේෂය වෙළෙඳ ගිණුමට හර කරනවා වෙනුවට වෙළෙඳ ගිණුමේ බැර පැත්තේ සඳහන් විකුණුම් වලින් අඩු කරනු ලබයි.

ඉහත පියවීමේ සටහන් වලට අමතරව පහත දැක්වෙන ගැළපුම් සටහන් ද භාවිතා කිරීමට සිදුවෙයි.

01. විකුණුම් නොවන වෙනත් කිසියම් ක්‍රමයකට ව්‍යාපාරයෙන් පිටතට ගලාගිය භාණ්ඩ වල පිරිවැය ගැනුම් ගිණුමෙන් ඉවත් කර නැත්නම් එනම් ගිණුම් පොත් වල සටහන් නොවූ භාණ්ඩ ගැනිලි, භාණ්ඩ පරිත්‍යාග හෝ භාණ්ඩ විනාශ වීම් පහත පරිදි ගිණුම්ගත කරමින් ගැළපීමක් කළ යුතුයි.

ගැනිලි/පරිත්‍යාග/නොගහානී ගිණුම	හර	XX	
වෙළෙඳ ගිණුම	බැර		XX

ඉහත දැක්වෙන අකාරයට වෙළෙඳ ගිණුම පිළියෙල කිරීමෙන් පසුව සමාන්‍ය ගිණුමක් තුළනය කරන පරිදි වෙළෙඳ ගිණුම ද තුළනය කරනු ලබයි. එවිට ලැබෙන ශේෂය දළ ලාභය හෝ දළ අලාභයයි. එම ශේෂය පහත පරිදි ලාභ'ලාභ ගිණුමට මාරු කළ යුතුයි.

01. දළ ලාභයක් නම්,

වෙළෙඳ ගිණුම	හර	XX
ලාභ'ලාභ ගිණුම	බැර	XX

02. දළ අලාභයක් නම්,

ලාභ'ලාභ ගිණුම	හර	XX
වෙළෙඳ ගිණුම	බැර	XX

ලාභ'ලාභ ගිණුම

ව්‍යාපාරයක් විසින් කිසියම් නිශ්චිත ගිණුම් කාලච්ඡේදයක් සඳහා උපයන ලද ශුද්ධ ලාභය ගණනය කිරීම ලාභ'ලාභ ගිණුම පිළියෙල කරනු ලබයි.

ශුද්ධ ලාභය = දළ ලාභය/දළ අලාභය + වෙනත් ආදායම් - වෙනත් වියදම්

වෙළෙඳ ගිණුමෙන් මාරු කරන ලද දළ ලාභය හෝ දළ අලාභය ලාභ'ලාභ ගිණුමේ ශේෂය ලෙස දැකගත හැකි අතර ලෙජරයේ පවත්නා ආදායම් සහ වියදම් ගිණුම් සියල්ල පියවා මාරුකිරීමෙන් ලාභ'ලාභ ගිණුම පිළියෙල කරනු ලබයි. මේ සඳහා පොදු ජ'නලයේ තබන සටහන් පියවීමේ සටහන් ලෙස හඳුන්වනු ලබයි.

01. අනෙකුත් ආදායම් ගිණුම් ශේෂයන්

අදාල ආදායම් ගිණුම	හර	XX
ලාභ'ලාභ ගිණුම	බැර	XX

02. අනෙකුත් වියදම් ගිණුම් ශේෂයන්

ලාභ'ලාභ ගිණුම	හර	XX
අදාල වියදම් ගිණුම	බැර	XX

වියදම් ගිණුම් ශේෂයන් ලාභ'ලාභ ගිණුමට මාරු කිරීමේ දී එම වියදම් පහත දැක්වෙන ප්‍රධාන ශීර්ෂ හතර යටතේ වර්ග කරමින් ලාභ'ලාභ ගිණුමේ සටහන් කළ යුතුයි.

01. ආයතන හා පරිපාලන වියදම්
02. විකුණුම් හා බෙදාහැරීමේ වියදම්
03. මූල්‍ය වියදම්
04. වෙනත් වියදම්

01. ආයතන හා පරිපාලන වියදම්

ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යාමට සහ පාලන කටයුතු වෙනුවෙන් දරණ වියදම් පරිපාලන වියදම් ලෙස හඳුන්වයි.

උදා - වැටුප් හා වේතන, දුරකථන ගාස්තු, විදුලිය වියදම්, වරිපනම් ගාස්තු, රක්ෂණ ගාස්තු, ලී බඩු උපකරණ ක්‍ෂය

02. විකුණුම් හා බෙදාහැරීමේ වියදම්

ව්‍යාපාර ආයතනයක් විසින් එම ආයතනයෙහි භාණ්ඩ විකිණීම සහ භාණ්ඩ බෙදාහැරීමේ කාර්යයන් උදෙසා දරනු ලබන වියදම් විකුණුම් හා බෙදාහැරීමේ වියදම් ලෙස හඳුන්වයි.

උදා - දුන් වට්ටම්, උගණ අඩමාණ ණය, බොල්ණය, ප්‍රචාරණ වියදම්, මෝටර් රථ ක්ෂය.

03. මූල්‍ය වියදම්

ව්‍යාපාරයක අරමුදල් සම්පාදනය වෙනුවෙන් සහ ප්‍රාග්ධනය ඒකරාශී කිරීම අරමුණු කරගෙන දරන මූල්‍යමය ස්වරූපයේ වියදම් මූල්‍යමය වියදම් ලෙස හඳුන්වනු ලබයි.

උදා - බැංකු ගාස්තු, බැංකු අයිරා පොලී, කල්බදු ණයපොලී,

04. වෙනත් වියදම්

ඉහත වියදම් වර්ග වලට අයත් නොවන අනෙකුත් සියලුම වියදම් වෙනත් වියදම් ලෙස හඳුන්වනු ලබයි.

උදා - තොගහානි වියදම්, පරිත්‍යාග වියදම්, ප්‍රත්‍යාගණන අලාභ, තොග කපාහැරීමේ වියදම්

ලාභ'ලාභ ගිණුමේ ආකෘතිය

.....ව්‍යාපාරය

..... දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ලාභ'ලාභ ගිණුම

රු.

ආයතන හා පරිපාලන වියදම්			දළ ලාභය ඉ/ගේ		XXX
දුරකථන වියදම්	XXX		+වෙනත් ආදායම්		
EPF වියදම්	XXX		ලද වට්ටම්	XXX	
ETF වියදම්	XXX		ලද පොලී	XXX	
වැටුප් හා වේතන	XXX		ලද කොමිස්	XXX	
වරිපනම් වියදම්	XXX	XXX	ලද කුලී	XXX	XXX
විකුණුම් හා බෙදාහැරීමේ වියදම්					
දුන් වට්ටම්	XXX				
උෂ්ණ අඩමාණ ණය	XXX				
බොල්ණය	XXX				
ප්‍රචාරණ වියදම්	XXX				
මෝටර් රථක්ෂය	XXX				
	XXX	XXX			
මූල්‍ය වියදම්					
බැංකු ණය පොලී	XXX				
බැංකු ගාස්තු	XXX				
කල්බදු ණයපොලී	XXX	XXX			
වෙනත් වියදම්					
තොග හානි අලාභ	XXX				
ලී බඩු විකිණීමේ අලාභ	XXX				
තොග කපාහැරීම්	XXX				
	XXX	XXX			
ශුද්ධ ලාභය ප/ගේ		XXX			
		XXX			
		XXX			
			ශුද්ධ ලාභය ඉ/ගේ		XXX
					XXX

සියලුම ආදායම් සහ වියදම් ගිණුම් ලාභ'ලාභ ගිණුමට මාරුකළ පසු සමාන්‍ය ගිණුමක් තුළනය කරන අකාරයට ලාභ'ලාභ ගිණුම තුළනය කරනු ලබයි. එවිට ලැබෙන ශේෂය ශුද්ධ ලාභය හෝ ශුද්ධ අලාභය ලෙස හඳුන්වයි. එය මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයේ දී ප්‍රාග්ධනයට එකතු කරනු ලබයි. ඉහත වෙළෙඳ ගිණුම සහ ලාභ'ලාභ ගිණුම වෙන වෙනම පිළියෙල නොකොට තනි ගිණුමක් ලෙස පහත පරිදි පිළියෙල කළ හැකියි.

..... ව්‍යාපාරය

..... දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වෙළෙඳ හා ලාභ'ලාභ ගිණුම රු.

අරම්භක තොගය + ගැනුම් - ආපසු යැවුම්	XXX (XXX) XXX	XXX	විකුණුම් ආදායම - ආපසු එවුම්		XXX (XXX) XXX
+සෘජු වියදම් ගෙන ඒමේ කුලී තිරු ගාස්තු	XXX XXX	XXX			
- භාණ්ඩ පරිත්‍යාග භාණ්ඩ ගැනිලි	XXX XXX	(XXX)			
- අවසන් තොගය		(XXX)			
විකුණුම් පිරිවැය දළ ලාභය ප/ගේ		XXX XXX XXX			XXX XXX
ආයතන හා පරිපාලන වියදම් දුරකථන වියදම් EPF වියදම් ETF වියදම් වරිපනම් වියදම්	XXX XXX XXX XXX	XXX	ධළ ලාභය ඉ/ගේ +වෙනත් ආදායම්		
විකුණුම් හා බෙදාහැරීමේ වියදම් දුන් වට්ටම් උෂ්ණ අඩමාණ ණය බොල්ණය	XXX XXX XXX	XXX	ලද වට්ටම් ලද පොලී ලද කොමිස් ලද කුලී	XXX XXX XXX XXX	XXX
මූල්‍ය වියදම් බැංකු ණය පොලී බැංකු ගාස්තු	XXX XXX	XXX			
වෙනත් වියදම් තොග හානි අලාභ ලී බඩු විකිණීමේ අලාභ තොග කපාහැරීම්	XXX XXX XXX	XXX			
ශුද්ධ ලාභය ප/ගේ		XXX XXX	ශුද්ධ ලාභය ඉ/ගේ		XXX XXX

ලෙජර ගිණුම් පියවමින් සහ ගැළපුම් සටහන් කිහිපයක් භාවිතා කරමින් පිළියෙල කරන ලද වෙළෙඳ හා ලාභ'ලාභ ගිණුම ප්‍රකාශනයක් ලෙසද පිළියෙල කළ හැකියි. එවිට එය ආදායම් ප්‍රකාශනය ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. එවැනි ආදායම් ප්‍රකාශනයක ආකෘතියක් පහත දැක්වේ.

..... ව්‍යාපාරය
..... දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශය රු.

විකුණුම් ආදායම			XXX
- ආපසු එවුම්			(XXX)
- විකුණුම් පිරිවැය			XXX
අරම්භක තොගය		XXX	
+ ගැනුම්			
- ආපසු යැවුම්	XXX (XXX)		
+ සෘජු වියදම්	XXX		
ගෙන ඒමේ කුලී			
නිරු ගාස්තු	XXX		
	XXX	XXX	
- භාණ්ඩ පරිත්‍යාග		XXX	
භාණ්ඩ ගැනිලි	XXX		
	XXX	(XXX)	
- අවසන් තොගය		XXX	
		(XXX)	(XXX)
දළ ලාභය			XXX
+ වෙනත් ආදායම්			
ලද වට්ටම්		XXX	
ලද පොලී		XXX	XXX
			XXX
ආයතන හා පරිපාලන වියදම්			
දුරකථන වියදම්		XXX	
EPF වියදම්		XXX	
ETF වියදම්		XXX	
වරිපනම් වියදම්		XXX	(XXX)
විකුණුම් හා බෙදාහැරීමේ වියදම්			
දුන් වට්ටම්		XXX	
උෂ්ණ අඩමාණ ණය		XXX	
බොල් ණය		XXX	(XXX)
මූල්‍ය වියදම්			
බැංකු ණය පොලී		XXX	
බැංකු ගාස්තු		XXX	(XXX)
වෙනත් වියදම්			
තොග හානි අලාභ		XXX	
ලී බඩු විකිණීමේ අලාභ		XXX	
තොග කපාහැරීම්		XXX	(XXX)
ශුද්ධ ලාභය			XXX

02. මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය

යම් නිශ්චිත දිනකට ව්‍යාපාරයේ පවතින වත්කම්, වගකීම් සහ හිමිකම් ගිණුම් ශේෂ දක්වමින් ඒදිනට ව්‍යාපාරයේ පවත්නා මූල්‍ය තත්වය නිරූපනය කිරීම සඳහා මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය පිළියෙල කරනු ලබයි.

මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය පිළියෙල කරන ආකාරය.

යම් නිශ්චිත ගිණුම්කාලච්ඡේදයක් අවසානයේ දී ආදායම් සහ වියදම් ගිණුම් ශේෂ පියවා වෙළෙඳ හා ලාභ'ලාභ ගිණුමට මාරු කළ පසු ලෙජරය තුළ ඉතිරි වන වත්කම්, වගකීම් සහ හිමිකම් ගිණුම් සහ වෙළෙඳ හා ලාභ'ලාභ ගිණුම් ශේෂයන් ඇතුළත් කරමින් මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය පිළියෙල කරන අතර එහි වත්කම් පෙළගස්වනු ලබන්නේ ද්‍රවශීලතාවය පදනම් කරගෙන, ද්‍රවශීලතාවය අඩු වත්කමේ සිට වැඩි වත්කම දක්වාය.

මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයක ආකෘතිය

..... ව්‍යාපාරය

..... දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය.

රු.

ජංගමනොවන වත්කම්	පිරිවැය	සමුච්චිත ක්ෂය	ශුද්ධ අගය
ඉඩම්	XXX	-	XXX
ගොඩනැගිලි	XXX	XXX	XXX
මෝටර් රථ	XXX	XXX	XXX
	XXX	XXX	XXX
ආයෝජන			XXX
ජංගම වත්කම්			
අවසන් තොගය		XXX	
වෙළෙඳ ලැබිය යුතු දෑ	XXX		
- අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම්	(XXX)	XXX	
ඉදිරියට කළ ගෙවීම්		XXX	
ලැබිය යුතු ආදායම්		XXX	
මුදල්		XXX	XXX
			XXX
මුළු වත්කම්			
හිමිකම් සහ වගකීම්			
ප්‍රාග්ධනය			XXX
+ශුද්ධ ලාභය/ශුද්ධ අලාභය			XXX
			XXX
- ගැනිලි			(XXX)
			XXX
ජංගම නොවන වගකීම්			
බැංකු ණය		XXX	
ණයකර		XXX	
උකස් ණය		XXX	
කල්බදු ණය හිමියෝ		XXX	
			XXX
ජංගම වගකීම්			
වෙළෙඳ ණයහිමියෝ		XXX	
උපචිත විදුලිය		XXX	
ඉදිරියට ලද ආදායම්		XXX	
බැංකු අයිරාව		XXX	
කල්බදු ණය හිමියෝ		XXX	
			XXX
මුළු හිමිකම් සහ වගකීම්			XXX

ගැලපිලි සටහන්

කිසියම් නිශ්චිත ගිණුම් කාලච්ඡේදයක් අවසානයේ දී පිළියෙල කරනු ලබන ශේෂ පිරික්සුමක් මගින් ලෙජර ගිණුම් ශේෂයන් ලබාගත හැකි අතර එම ශේෂයන් භාවිතා කරමින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ හැකියි. එහෙත් ගිණුම්කරණ සංකල්ප, මූලධර්ම සහ ප්‍රමිත වලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සඳහා ශේෂ පිරික්සුමේ පවත්නා ශේෂ ඒ අකාරයෙන්ම භාවිතා කළ නොහැකි වේ. ඒ සඳහා පවත්නා ගිණුම් ශේෂ වෙනස් කිරීමට සහ නව ලෙජර ගිණුම් විවෘත කිරීමට ද සිදුවෙයි. ඒ සඳහා භාවිතා කරන සටහන් ගැලපුම් සටහන් ලෙස හඳුන්වයි. එලෙස භාවිතා කරන ගැලපුම් සටහන් කිහිපයක් පහත දැක්වෙයි.

01. අවසන් නිමි තොගය ගැලපීම
02. තොගයේ පිරිවැය ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය දක්වා කපා හැරීම
03. භාණ්ඩ ගැනිලි/භාණ්ඩ පරිත්‍යාග
04. විකිණීමේ හෝ ආපසු එවීමේ පදනම මත යවන ලද භාණ්ඩ ගැලපීම
05. තොග හානිවිම්
06. උපචිත වියදම්/ගෙවිය යුතු වියදම්
07. ඉදිරියට ගෙවූ වියදම්/කලින් ගෙවූ වියදම්
08. ලැබිය යුතු ආදායම්
09. කලින් ලද ආදායම්
10. බොල්ණය කපාහැරීම
11. අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම
12. දේපළ, පිරිසත, උපකරණ ඤය කිරීම
13. සේවක අර්ථසාධක (EPF) අරමුදල් ගැලපීම
14. සේවක භාරකාර (ETF) අරමුදල් ගැලපීම
15. එකතු කළ අගය මත බදු ගැලපීම (VAT)

01. අවසන් නිමි තොගය ගැලපීම.

ගිණුම් කාලච්ඡේදය අවසාන දිනට ව්‍යාපාරයේ පවත්නා භෞතික තොගය ගණනය කොට වත්කමක් ලෙස හඳුනාගත යුතුයි. එයට හේතුව වන්නේ තොගය වෙනුවෙන් ලෙජරයේ ගිණුමක් පවත්වාගෙන නොයන බැවිනි. එලෙස ගණනය කරන භෞතික තොගයේ පිරිවැය පහත පරිදි ගිණුම් තැබිය යුතුයි.

අවසන් තොග ගිණුම	හර	XX	
වෙළෙඳ ගිණුම	බැර		XX

අවසන් තොගයේ වටිනාකම ගණනය කරන විට ව්‍යාපාරයේ භෞතිකව පවත්නා තොගයට මාර්ගස්ත තොගය සහ ව්‍යාපාරයේ විකිණීම සඳහා නොමැති වුවද ව්‍යාපාරයට හිමි, වෙනත් ස්ථානයක රඳවා ඇති භාණ්ඩ වල පිරිවැය ද එකතු කළ යුතුයි. මාර්ගස්ථ තොගය යනු ව්‍යාපාරය විසින් මිල දී ගෙන ඇති නමුත් ගිණුම් කාලච්ඡේදය අවසාන දින වන විටත් ව්‍යාපාරය වෙත නොලද භාණ්ඩ තොගයයි.

02. තොගයේ පිරිවැය ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය දක්වා කපා හැරීම.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 02 (LKAS 02) - තොග ප්‍රමිතයට අනුව මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය තුළ තොගයේ අගය ලෙස හඳුනාගත යුත්තේ එම තොගයේ පිරිවැය සහ ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය යන දෙකෙන් වඩා අඩු අගයයි. ඒ අනුව කිසියම් හේතුවක් මත තොගයේ පිරිවැයට වඩා ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය අඩු වුවහොත් එම වෙනස පහත පරිදි තොගයෙන් කපා හැර වියදමක් ලෙස හඳුනාගත යුතුයි.

තොග කපා හැරීමේ වියදම් ගිණුම	හර	XX
අවසන් තොග ගිණුම	බැර	XX

03. භාණ්ඩ ගැනිලි/භාණ්ඩ පරිත්‍යාග

අයිතිකරු තම පෞද්ගලික ප්‍රයෝජනය සඳහා ව්‍යාපාරයෙන් ලබාගත් වෙළෙඳ භාණ්ඩ සහ ව්‍යාපාරය විසින් වෙනත් බාහිර පාර්ශ්වයක් වෙත පරිත්‍යාග ලෙස දෙනු ලැබූ භාණ්ඩ වල පිරිවැය ගැනුම් ගිණුමෙන් ඉවත් කළ යුතුයි. නැතිනම් වෙළෙඳ ගිණුමට බැර කළ යුතුයි. (සමාන්‍යයෙන් වෙළෙඳ ගිණුමට බැර කරනවා වෙනුවට වෙළෙඳ ගිණුමේ හර පැත්තෙන් අඩු කරනු ලබයි)

ගැනිලි ගිණුම/පරිත්‍යාග වියදම් ගිණුම	හර	XX
වෙළෙඳ ගිණුම/ගැනුම් ගිණුම	බැර	XX

04. විකිණීමේ හෝ ආපසු එවීමේ පදනම මත යවන ලද භාණ්ඩ ගැලපීම.

විකිණීමේ හෝ ආපසු එවීමේ පදනම මත භාණ්ඩ යවන අවස්ථාවේ දී ඒවා සම්බන්ධයෙන් සිහිවටන සටහනක් පමණක් තබාගනියි. නියෝජිතයා එම භාණ්ඩ තොගය විකුණූ බව ව්‍යාපාරයට දැනුම් දුන්පසු හෝ තොග විකිණීමට ලබාදුන් කාල සීමාව ඉකුත්ව ඇත්නම් ආදාල වටිනාකම පහත පරිදි ගිණුම්ගත කළ යුතුයි.

ණයගැති පාලන ගිණුම	හර	XX
විකුණුම් ගිණුම	බැර	XX

ගිණුම් කාලච්ඡේදය අවසාන දින වන විටත් එම භාණ්ඩ තොගය විකිණී නොමැති නම් සහ අනුමත කාලය ඉකුත්ව නැත්නම් ඒකී තොගයේ පිරිවැය ව්‍යාපාරයේ භෞතිකව පවතින අවසාන තොගයේ පිරිවැයට එකතු කළ යුතුයි. නමුත් එලෙස යවන ලද තොගය වැරදීමකින් හෝ විකුණුම් ලෙස ගිණුම්ගත කර ඇත්නම් පහත පරිදි විකුණුම් ගිණුමෙන් සහ ණයගැති පාලන ගිණුමෙන් ඉවත්කළ යුතුයි.

විකුණුම් ගිණුම	හර	XX
ණයගැති පාලන ගිණුම	බැර	XX

05. තොග හානිවිම්

ව්‍යාපාරයක් විසින් විකිණීම සඳහා මිලට ගත් තොගයක් කිසියම් හේතුවක් මත හානි වුවහොත් එම හානි වූ තොගයේ පිරිවැය පහත පරිදි ගැනුම් ගිණුමෙන් ඉවත් කළ යුතුයි.

තොග හානි ගිණුම

හර

XX

ගැනුම්/වෙළෙඳ ගිණුම

බැර

XX

එලෙස හානි වූ තොගය රක්ෂණය කර තිබුණේ නම් එහි දී රක්ෂණය ආයතනය වන්දි වශයෙන් ගෙවීමට එකඟ වූ මුදල හානි වූ තොග වියදමෙන් කපා හැරීම පහත සඳහන් සඳහන් පරිදි සිදුකළ යුතුයි.

ලැබිය යුතු රක්ෂණ වන්දි ගිණුම

හර

XX

තොග හානි ගිණුම

බැර

XX

06. උපචිත වියදම්/ගෙවිය යුතු වියදම්

උපචිත සංකල්පයට අනුව ශුද්ධ ලාභය ගණනය කිරීමේ දී කිසියම් වියදමක් හඳුනාගත යුත්තේ මුදලින් ගෙවිමා හෝ නෙගෙවිමා සලකා බලන ගිණුම් කාලච්ඡේදයට අදාළ ප්‍රමාණයයි. ඒ අනුව සලකා බලන ගිණුම් කාලච්ඡේදයට අදාළ එහෙත් මුදලින් නොගෙව්වා ඇති ප්‍රමාණය උපචිත වියදම් (ගෙවිය යුතු වියදම්) ලෙස හඳුන්වයි. ඒ අනුව ගෙවිය යුතු වියදම පහත පරිදි ගිණුම් ගත කළ යුතුයි.

අදාළ වියදම් ගිණුම

හර

XX

ගෙවිය යුතු වියදම් ගිණුම

බැර

XX

07. ඉදිරියට ගෙවූ වියදම්/කලින් ගෙවූ වියදම්

සලකා බලන ගිණුම් කාලච්ඡේදයට අදාළ ප්‍රමාණයට අමතරව ඉදිරි කාලච්ඡේදයක් සඳහා ද මුදලින් ගෙවා ඇති වියදම් ප්‍රමාණය කලින් ගෙවූ වියදම් ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. එලෙස ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදයක් සඳහා ගෙවා ඇති වියදම් ප්‍රමාණය අදාළ වියදම් ගිණුමෙන් ඉවත්කර වත්කමක් ලෙස හඳුනා ගත යුතුයි. ඒ සඳහා පහත දැක්වෙන ගැලපුම් සටහන භාවිතා කළ යුතුයි.

ඉදිරියට ගෙවූ වියදම් ගිණුම

හර

XX

අදාළ වියදම් ගිණුම

බැර

XX

08. ලැබිය යුතු ආදායම්

සලකා බලන ගිණුම් කාලච්ඡේදයට අදාළ නමුත් ගිණුම් කාලච්ඡේදය අවසන් දින වන විටත් මුදලින් ලැබී නැති ප්‍රමාණය ලැබිය යුතු ආදායම් ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. ලැබිය යුතු ආදායම් ප්‍රමාණය අදාළ ආදායම් ගිණුමේ පවත්නා ශේෂයට එකතු කර එය වත්කමක් ලෙස හඳුනාගත යුතුයි. මේ සඳහා පහත දැක්වෙන ගැලපුම් සටහන භාවිතා කරයි.

ලැබිය යුතු ආදායම් ගිණුම

හර

XX

අදාළ ආදායම් ගිණුම

බැර

XX

09. කලින් ලද ආදායම්

කිසියම් ආදායමක් වෙනුවෙන් සලකා බලන ගිණුම් කාලච්ඡේදයට වඩා වැඩි ඉදිරි කාල සීමාවක් සඳහා මුදලින් ලැබී ඇති ප්‍රමාණය කලින් ලද ආදායම් ලෙස හඳුන්වයි. එලෙස ඉදිරි කාල සීමාවක් සඳහා මුදලින් ලැබී ඇති ප්‍රමාණය ව්‍යාපාරයට ආදායමක් නොව වගකීමකි. එබැවින් කලින් ලද ආදායම් ප්‍රමාණය අදාල ආදායම් ගිණුමෙන් ඉවත් කර වගකීමක් ලෙස හඳුනාගැනීම සඳහා පහත ගැලපුම් සටහන භාවිතා කරයි.

අදාල ආදායම් ගිණුම	හර	XX
කලින් ලද ආදායම්	බැර	XX

10. බොල්ණය කපා හැරීම

ආයතනයක් විසින් වෙළෙඳ භාණ්ඩ ණයට විකිණීම නිසා ඇතිවන ණයගැතියන්ගෙන් ලැබිය යුතු මුදල් කිසියම් හේතුවක් මත නිශ්චිතව නොලැබේ නම් එලෙස නොලැබෙන ණය බොල්ණය ලෙස හඳුන්වන අතර එය ව්‍යාපාරයේ වියදමක් ලෙස හඳුනාගෙන පහත ගැලපිලි සටහන භාවිතයෙන් ගිණුම් ගත කළ යුතුය.

බොල්ණය ගිණුම	හර	XX
ණයගැති පාලන ගිණුම	බැර	XX

බොල්ණය කපාහැරීම අඩමාණ ණය වෙන්කිරීමේ ගිණුම හරහා ගිණුම් තැබිය හැකි විකල්ප ක්‍රමයක් ද භාවිතයේ පවතියි. එහිදී බොල්ණය කපාහැරීම පහත පරිදි ගිණුම් තබයි.

බොල්ණය සහ අඩමාණ ණය වෙන්කිරීමේ ගිණුම	හර	XX
ණයගැති පාලන ගිණුම	බැර	XX

දැනටමත් අඩමාණ ණය වෙන්කිරීමක් සිදු කර ඇති ණයගැති වටිනාකමක් බොල්ණය ලෙස කපාහැරීම පහත පරිදි ගිණුම් ගත කරයි.

අඩමාණ ණය වෙන්කිරීමේ ගිණුම	හර	XX
ණයගැති පාලන ගිණුම	බැර	XX

11. අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම

යම් නිශ්චිත දිනක දී ණයගැතියන්ගෙන් ලැබිය යුතු මුදල් වලින් ලැබේ ද ? නොලැබේ ද ? යන්න සැක සහිත ණය අඩමාණ ණය ලෙස හඳුන්වයි. ආයතනයක් විසින් අඩමාණ ණය අකාර දෙකකට ගණනය කරනු ලබයි.

01. විශේෂ වෙන්කිරීම්

කිසියම් නිශ්චිත ණයගැතියෙකුගෙන් ලැබිය යුතු ණය මුදලින් යම් ප්‍රමාණයක් හෝ සම්පූර්ණ ප්‍රමාණය අඩමාණ ණය ලෙස හඳුනා ගැනීම අඩමාණ ණය විශේෂ වෙන්කිරීමයි.

02. පොදු වෙන්කිරීම

සමස්ත ණයගැති වටිනාකමෙන් යම් ප්‍රතිශතයක් පොදුවේ අඩමාණ ණය ලෙස හඳුනාගැනීම අඩමාණ ණය පොදු වෙන්කිරීමයි.

ඉහත ක්‍රම එකක් හෝ ක්‍රම දෙකම භාවිතයෙන් ගණනය කරන ලද අඩමාණ ණය ප්‍රමාණය ගිණුම් ගත කිරීම පහත සඳහන් පරිදි සිදුකරනු ලබයි.

- අඩමාණ ණය ප්‍රථම වතාවට වෙන් කරනු ලබන විට,

අඩමාණ ණය ගිණුම	හර	XX
අඩමාණ ණය වෙන්කිරීමේ ගිණුම	බැර	XX

- අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම් පෙර වර්ෂයේදී ද සිදු කර ඇත්නම්,

අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම් පෙර වර්ෂයේදී ද සිදු කර ඇත්නම් අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම් ගිණුමේ ශේෂයක් දැකගත හැකිය. එවිට එම ශේෂය සංශෝධනය කිරීම කළ යුතු අතර මෙහිදී අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම් ප්‍රභේද දෙකක් හඳුනාගත හැකිය.

01. උගණ අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම්

02. අධි අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම්

01. උගණ අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම්

ගිණුම් කාලච්ඡේදය අවසන් දිනට අඩමාණ ණය ලෙස වෙන්කර ඇති ප්‍රමාණය වන අඩමාණ ණය වෙන්කිරීමේ ගිණුමේ ශේෂය ඒදිනට අඩමාණ ණය ලෙස වෙන්කළ යුතු ප්‍රමාණයට වඩා අඩුනම් එම අඩු ප්‍රමාණය උගණ අඩමාණ ණය ලෙස හඳුන්වයි. එම උගණ අඩමාණ ණය ප්‍රමාණය පහත පරිදි ගිණුම්ගත කළ යුතුයි.

උගණ අඩමාණ ණය ගිණුම	හර	XX
අඩමාණ ණය වෙන්කිරීමේ ගිණුම	බැර	XX

02. අධි අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම්

ගිණුම් කාලච්ඡේදය අවසන් දිනට අඩමාණ ණය ලෙස වෙන්කර ඇති ප්‍රමාණය වන අඩමාණ ණය වෙන්කිරීමේ ගිණුමේ ශේෂය ඒදිනට අඩමාණ ණය ලෙස වෙන්කළ යුතු ප්‍රමාණයට වඩා වැඩිනම් එම වැඩි ප්‍රමාණය අධි අඩමාණ ණය ලෙස හඳුන්වයි. එම අධි අඩමාණ ණය ප්‍රමාණය පහත පරිදි ගිණුම්ගත කළ යුතුයි.

අඩමාණ ණය වෙන්කිරීමේ ගිණුම	හර	XX
අධි අඩමාණ ණය ගිණුම	බැර	XX

අධි අඩමාණ ණය බෙදාහැරීම් වියදම් වල සිදුවන අඩුවීමක් ලෙස සලකා ලාභ'ලාභ ගිණුමේ හර පැත්තෙන් අඩුකළ යුතුයි

12. දේපළ, පිරිසත උපකරණ ණය කිරීම.

ගිණුම් කාලච්ඡේදය තුළ දේපළ, පිරිසත, උපකරණ භාවිතා කළ කාල සීමාවට අදාළ ණයවීම් ගණනය කිරීම සඳහා පහත දැක්වෙන ක්‍රමවේද භාවිතා කළ හැකියි.

01. සරල මාර්ග ක්‍රමය

$$\text{සරල මාර්ග ක්‍රමයට වාර්ෂික ණය ප්‍රමාණය} = \frac{(\text{පිරිවැය} - \text{සංඛ්‍යාංශ අගය})}{\text{ඵලදායී ජීව කාලය}}$$

$$\text{සරල මාර්ග ක්‍රමයට වාර්ෂික ණය ප්‍රතිශතය} = \frac{\text{වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රමාණය}}{\text{පිරිවැය}} \times 100$$

ඉහත අකාරයට පිරිවැය මත ණය ප්‍රතිශතය ගණනය කළ පසු වාර්ෂික ණය ප්‍රමාණය පහත පරිදි පහසුවෙන් ගණනය කළ හැකිය.

$$\text{සරල මාර්ග ක්‍රමයට වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රමාණය} = \text{පිරිවැය} \times \text{වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රතිශතය}$$

02. හීනවන ශේෂ ණය ක්‍රමය

$$\text{හීනවන ශේෂ ක්ෂය ක්‍රමයට} = \text{වත්කමේ ශුද්ධ අගය} \times \text{වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රතිශතය}$$

වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රමාණය

$$\text{වත්කමේ ශුද්ධ අගය} = \text{වත්කමේ පිරිවැය} - \text{සමුච්චිත ණයවීම්}$$

ඉහත දක්වා ඇති ක්‍රමයන්ගෙන් එකක් භාවිතා කර ගිණුම්කාලච්ඡේදයට අදාළව ගණනය කරන ලද ණය ප්‍රමාණය පහත පරිදි ගිණුම්ගත කරනු ලබයි.

$$\begin{array}{l} \text{අදාළ ණය වියදම් ගිණුම හර} \quad \quad \quad \text{XX} \\ \text{අදාළ ණය වෙන්කිරීමේ ගිණුම බැර} \quad \quad \quad \text{XX} \end{array}$$

13. සේවක අර්ථසාධක(EPF) අරමුදල් ගැලපීම.

1958 අංක 15 දරණ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් පනතට අනුව පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනයක් විසින් සේවකයන්ගේ දළ වැටුපෙන් අවම වශයෙන් 8%ක් අඩුකර එම මුදල සහ සේවා යෝජකයා හෙවත් අදාළ ආයතනය විසින් දළ වැටුපෙන් 12%කට සමාන මුදල් ප්‍රමාණයක් සේවකයින්ගේ නමින් සේවක අර්ථසාධක (EPF) අරමුදල් මණ්ඩලයේ පවත්නා ගිණුම් වලට බැර කිරීම සඳහා යැවිය යුතුයි. පනතෙහි දැක්වෙන අවස්ථා වලදී එම අරමුදල් සේවකයාට නැවත ලබාගත හැකියි.

සෑම මාසයක් අවසානයේදී ඉහත පරිදි ගණනය කර සේවක අර්ථසාධක (EPF) අරමුදලේ ගිණුම් වල තැන්පත් කිරීම සඳහා යැවිය යුතු මුදල් ගිණුම්ගත කිරීම පහත පරිදි සිදුකළ යුතුයි.

- සේවක දායකත්වය 8% -සේවකයාගේ දළ වැටුපෙන් අඩුකරන ලද ප්‍රමාණය.

වැටුප් හා චේතන ගිණුම	හර	XX
ගෙවිය යුතු සේවක අර්ථසාධක (EPF) අරමුදලේ ගිණුම	බැර	XX

- සේවා දායකත්වය - 8%

සේවක අර්ථසාධක(EPF) අරමුදලේ වියදම් ගිණුම	හර	XX
ගෙවිය යුතු සේවක අර්ථසාධක(EPF) අරමුදලේ ගිණුම	බැර	XX

සේවක අර්ථසාධක(EPF) අරමුදල සඳහා සේවක සහ සේවා පාර්ශවයන් විසින් අවම වශයෙන් පිළිවෙලින් 8% ක් සහ 12% ක අනුපාතයකින් දායක විය යුතු අතර මෙම අනුපාතය පහළ දැමීම කළ නොහැකි නමුත් අවශ්‍යනම් ඉහළ දැමීම කළ හැකිය. එහෙත් එලෙස ඉහළ දැමීමේ දී 8% ක් 12% ක් අතර අනුපාතය එනම් 2 : 3 අනුපාතය ආරක්ෂා විය යුතුයි.

14. සේවක භාරකාර (ETF) අරමුදලේ ගැලපීම

1980 අංක 46 දරණ සේවක භාරකාර අරමුදලේ පනතට අනුව පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනයක් විසින් සේවකයාගේ දළ වැටුපෙන් 3% කට සමාන මුදලක් මාසිකව සේවකයාගේ නමින් සේවක භාරකාර (ETF) අරමුදලේ මණ්ඩලයේ පවත්නා ගිණුමට වලට බැර කිරීම සඳහා යැවිය යුතුයි. පනතෙහි දැක්වෙන අවස්ථා වලදී එම අරමුදලේ සේවකයාට නැවත ලබාගත හැකිය.

සෑම මාසයක් අවසානයේදීම ඉහත පරිදි ගණනය කළ සේවක භාරකාර (ETF) අරමුදලේ ගිණුම් වල තැන්පත් කිරීම සඳහා යැවිය යුතු මුදල් ගිණුම්ගත කිරීම පහත පරිදි සිදුකළ යුතුයි.

සේවක භාරකාර(ETF) අරමුදලේ වියදම් ගිණුම	හර	XX
ගෙවිය යුතු සේවක භාරකාර(ETF) අරමුදලේ ගිණුම	බැර	XX

15. VAT(එකතු කළ අගය මත බදු) ගැලපීම.

VAT (එකතු කළ අගය මත බදු) සඳහා ලියා පදිංචි ආයතනයක් විසින් විකුණුම්, ගැනුම් ආපසු එවුම්, ආපසු යැවුම් සහ VAT සහිතව වියදම් ගෙවීමේ දී හෝ VAT සහිත මිලකට වත්කම් මිල දී ගැනීමේ දී අදාල වියදමේ, ආදායමේ හෝ වත්කමේ වටිනාකම වෙනමත් එහි ඇතුළත් VAT වෙනමත් ගිණුම්ගත කළ යුතුයි. ඊට වෙනස් අකාරයට ගිණුම් තබා ඇත්නම් ගිණුම් නිවැරදි කිරීමට අවශ්‍ය ඡ'නල් සටහන් භාවිතා කළ යුතුයි.

VAT සඳහා ලියාපදිංචි ආයතනයක් විසින් VAT සහිත ගනුදෙනු ගිණුම්ගත කරන ආකාරය.

01. VAT (එකතු කළ අගය මත බදු) සහිතව වෙළෙඳ භාණ්ඩ මිලට ගැනීම.

ගැනුම් ගිණුම	හර	XX
VAT පාලන ගිණුම	හර	XX
මුදල් ගිණුම/ණයහිමි පාලන ගිණුම	බැර	XX

02. VAT (එකතු කළ අගය මත බදු) සහිතව වෙළෙඳ භාණ්ඩ විකිණීම.

මුදල් ගිණුම/ණයගැති පාලන ගිණුම	හර	XX
විකුණුම් ගිණුම	බැර	XX
VAT පාලන ගිණුම	බැර	XX

03. VAT(එකතු කළ අගය මත බදු) සහිතව විකුණු වෙළෙඳ භාණ්ඩ ණයගැතියන් විසින් ආපසු එවීම.

ආපසු එවුම් ගිණුම	හර	XX
VAT පාලන ගිණුම	හර	XX
මුදල් ගිණුම/ ණයගැති පාලන ගිණුම	බැර	XX

04. VAT(එකතු කළ අගය මත බදු) සහිතව ණයට ගත් වෙළෙඳ භාණ්ඩ ආපසු යැවීම.

ණයහිමි පාලන ගිණුම	හර	XX
ආපසු යැවුම් ගිණුම	බැර	XX
VAT පාලන ගිණුම	බැර	XX

05. VAT සහිත මිලකට වත්කමක් මිල දී ගැනීම.

අදාළ වත්කම් ගිණුම	හර	XX
VAT පාලන ගිණුම	හර	XX
මුදල් ගිණුම ගිණුම	බැර	XX

06. VAT සහිත මිලකට දරන වියදමක්

අදාල වියදම් ගිණුම	හර	xx
VAT පාලන ගිණුම	හර	xx

මුදල්/අදාළ ගෙවිය යුතු වියදම් ගිණුම ගිණුම බැර xx

ඉහත දක්වා ඇති ගැලපුම් සටහන් භාවිතා කරමින් ශේෂ පිරික්සුමේ දැක්වෙන ලෙජර ගිණුම් සියල්ල මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමට යෝග්‍ය වන පරිදි සංශෝධනය කිරීමෙන් අනතුරුව නව ශේෂ පිරික්සුමක් ලෙජරයෙන් උපුටා ගත හැකියි. අනතුරුව එම ගැලපීම් කරන ලද ලෙජර ගිණුම් ශේෂ භාවිතා කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ හැකියි.